

Izbija vsak tisknik
in vsija s poštno
svet in v Mariboru
s pošiljanjem na doma
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za tretje leta „ 1.—

Štirnina se pošilja
opredeljenju v tiskarni
sv. Cirila, kovaške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpreči.

Politični katol. ti-
šovnega društva do-
živajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesemski listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Recepti se ne vro-
žajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 12.

V Mariboru, dne 20. marca 1902.

Tečaj XXXVI.

Zaspana politika.

Članek v zadnjem našem listu pod tem naslovom je našel odmev na Kranjskem. Naša izvajanja o zaspanosti v spodnještajerski politiki se v dopisu iz Maribora v napredno-narodnem dnevniku odobravajo. Pričakovali bi, da vsled tega dopisnik v kranjskem listu istotako povzdigne glas, naj se da naši politiki življenje in organizacija. A to se ni zgodilo, ampak obregnil se je zopet ob štajerske duhovnike ter rekel, da so oni vsega krivi, kajti oni so neomejeni (absolutni) gospodarji v spodnještajerski politiki.

Ta trditev se rada ponavlja in mi vemo iz lastnega prepričanja, da jo mnogi, ki malo mislijo, tudi verjamejo. In ker se hoče to mnenje zanesti tudi med kmeti stan ter se v njem vzbuditi nezadovoljnost s stanom, ki stoletja in stoletja že živi z njim v miru in prijateljstvu, zato hočemo danes na to odgovoriti. Naš odgovor bo stvaren in miren ter nima nobenega drugega namena, nego poučiti javnost o dejstvu političnega položaja na Spodnjem Štajerskem.

Kdo ima najvažnejša politična društva na Spodnjem Štajerskem v rokah, posebno ona, ki si prisvajajo pravico, sicer nič delati, a postavljati nam kandidate za različne zbornice? V Mariboru je predsednik političnega društva advokat (dr. Glaser), v Ptujju je predsednik političnega društva advokat (dr. Brumen), v Celju je predsednik političnega društva advokat (dr. Dečko). To so naša najvažnejša društva in

v odločilnih trenutkih so vedno na političnem pozorišču.

Kdo ima spodnještajerske posojilnice v rokah, torej nekako razpoložno pravico čez spodnještajerski denar? V Zvezi slovenskih posojilnic sedi pet advokatov in en duhovnik.* Močno celjsko posojilnico vodi advokat (dr. Serbec) in še ima zraven sebe sedem juristov. Podatki za Južnoštajersko hranilnico nam niso pri rokah. Predsednik mariborske posojilnice je advokat (dr. Glančnik), predsednik ptujske je advokat (dr. Jurtela), predsednik 1. ormoške advokat (dr. Omulec), predsednik 2. ormoške notar (dr. Gersak), predsednik soštanjske advokat (dr. Mayer), predsednik slovenjebistriske advokat (dr. Urban Lemež). Vse važnejše naše posojilnice niso torej v duhovniških rokah. Nihče pač ne bo zanikal, da je velikega pomena za politiko, v katerih rokah so posojilnice. V deželnem zboru sta med osmimi poslanci dva duhovnika in štirje advokati, torej tudi duhovniki nimajo neomejene (absolutne) večine. V državnem zboru so trije poslanci posvetnega stanu, in samo eden duhovnik.

Kdor torej trdi, da imajo na Spodnjem Štajerskem neomejeno politično gospodarstvo duhovniki v rokah, ta je, kakor bi črešnjevski Kresnik rekel, še zelen politik. Tak ne pozna ali razmer ali ima slab namen, javnost nahujskati proti duhovščini, da bi jo kmeti ljudstvo črtelo in sovražilo.

Po političnem gospodarstvu spodnještajerske duhovščine mlatiti, je mahanje po

* Podatke smo povzeli iz XI. letopisa Zveze.

zraku. Dejstveno ona ni imela nikdar tako malo v naši politiki govoriti, kakor sedaj. Toda mi smo prepričani, da je to ne boli.

Sedaj ni čas, da mlatimo po kakem stanu, ampak najbolj umestno bi bilo, da se opusti že enkrat neutemeljeno sovraštvo do namišljenega gospodarstva naše duhovščine ter se začne skupno delati za rešitev našega kmeta iz gospodarskega propadanja in za rešitev slovenske narodnosti.

Kmet gre na dan.

Kakor smo že večkrat poročali, želijo kmeti avstrijski poslanci, da se trgovina z žitom na borzi odpravi, ker ta trgovina, ki se vrši večinoma brez žita in samo s papirji, škoduje avstrijskemu kmetu. Na borzi določajo judje in drugi trgovci cene žitu in kmet se mora, hote ali nehote po tej ceni ravhati. Za odpravo te trgovine se je v državni zbornici izvolil poseben odsek in poročevalec v tem odseku je naš slovenski poslanec dr. Miroslav Ploj, zastopnik ptujsko-ljutomerskega okraja.

Vlada pa, ki je odvisna v mnogih ozirih od judov, nič kaj ne gori za odpravo imenovane trgovine, za to skuša, da se napravi postava, ki tudi judov ne bo bolela. Začelo se je vsled tega nekako nasprotje med vlado in kmeti poslanci. V čast tem moramo reči, da se držijo trdno, posebno slovenski poslanec dr. Ploj je bil dosedaj vedno v tem odseku med tistimi, ki so neomahljivi ostali na stališču, kmetu koristnem.

Listek.

Odpadnik.

Dogodek iz življenja. — Spisal Nebrigate.

«Jurij, ali te naj spremljam?» vprašala je Anica svojega brata, trgovskega pomočnika, prišedšega domov na počitnice, ko si je ravnokar zapejal svilnato ovratnico. Deklica, stara kakih 19 let, prikupljivega, nežnega vedenja, oblečena v modro obleko z duhtečim belim klinčkom na prsih in molitveno knjigo v roki, bila je prava podoba nepokvarjene Slovenke. Mirno je vprla kot nebo višnjeve oči v brata in čakala odgovora; a Jurij je molčal.

Globok vzdih izvil se je ubogemu dekletu iz prsij, solze so ji zalile oko in s tresočim glasom je rekla:

«Jurij, ti se sramuješ svoje sestre?! Odkar si začel občevati s ptujskim pritepenem in odkar je prišel k sosedovim nov pomočnik, se me ogibaš in mi na moja vprašanja niti ne odgovarjaš. Oh, prosim te, zapusti vendar tega nasprotnika slovenskega rodu!» . . . —

Jurij je nevoljno mahnil z glavo:

«Pusti me pri miru; kaj me boš učila, ki o vsem tem ničesar ne razumeš. Štajerca mi pa le pri miru pusti, kajti on ima

prav, če trdi, da bi se vsi Slovenci morali naučiti nemški, ker so sicer preveč zabiti.»

«Molči, Jurij!» vsklikne užaljena Anica. «Kam si zašel! Ti zaničuješ torej svoj materni jezik, zaničuješ domovino in se sramuješ svoje sestre. O dobro vem, zakaj bi naj vsi Slovenci znali nemški, ko ni treba. Nam kmetom, ki smo vedno doma, zadostuje jezik slovenski.»

«S teboj se ne bom prepiral!» odvrne jezno Jurij in si hiti oblačiti suknjo.

«Toraj ne izdajo moje prošnje ničesar, Jurij?! O, saj vem, zatajil si svojo mater, ki te je rodila ter te učila prve besede v milem slovenskem jeziku; in ta jezik slovenski ti zametuješ ter se oklepaš tujega. Jurij! Bratec! Kaj bo s teboj?»

Jurij je jezno poveznil klobuk na glavo in godrnjaje zaloputnil duri. Zunaj se mu je pridružil Anton, pomočnik v sosedni prodajnici. Bil je dolg, dobro rejen mlad človek, ki se je navzlic slovenskemu imenu Čuk, podpisaval nemško «Tschuck». Oba mladenca sta si pristrčno stisnila roke in se z glasnim «Heil» pozdravila. Potem sta šla naprej pogovarjajoč se nemški in Anton mu je dal kar pet iztisov «Štajerca» ter mu pripovedoval, kako napada v današnji številki slovenske mladeniče in dekleta.

Anica pa se je po odhodu Jurjevem zgrudila na stol in bridko zaplakala. Njeno, v ljubezni za domovino, za mili materin jezik vneto srce, občutilo je globoko žalost nad bratom — odpadnikom. «O kako veselo je bilo pač pred dvema letoma», vzdihalo je potrto dekle, «ko je še brat plamtel za ljubi slovenski rod, ko še ni poznal s sladkimi besedami omamljajočega zapeljivca — a sedaj; — in kedo je temu vzrok?» Ko so bogati trgovci ustanovili nemčurski list, in ker je Jurij bil ravno v službi pri takem trgovcu-ustanovitelju, poprijelo se je tudi njegovo neizkušeno srce tega, svoji mili domovini sovražnega duha. In na počitnicah se je seznanil s pomočnikom domačega trgovca, ki sta potem skupno ponujala in vsiljevala ljudem tuj list. Mnogo mladeničev in odraslih ljudi dobila sta na limanice ter jim skupno naročala nemčursko-slovenskega «Štajerca»; le dekleta so se odločno uprle. Pridobila sta komaj dve naročnici. Dekleta so se večkrat shajale, sklenile to in ono ter čitale in širile dobre, v krščansko-narodnem duhu pisane časnike. Mladeniči pa, kar jih je ostalo zvestih materi Slavi, so ustavljali mladeniške zveze.

Pa poglejmo, kaj dela Anica. Najdemo jo tam, kjer smo jo pustili, sedečo na stolu in jokajočo. Molitvena knjiga ji je odpadla. —